

ชะมวง

Garcinia cowa Roxb. ex Choisy

ชื่ออื่น

กะมวง (ภาคใต้); กานี (มลายู - นราธิวาส); มวงส้ม (นครศรีธรรมราช); หมากโมก (อุตรธานี)

ชื่อสามัญ

Brindal berry

ลักษณะทั่วไป

ไม้ต้น ขนาดเล็กถึงกลาง ไม้ผลัดใบ สูง 15 - 30 เมตร ทรงพุ่มเป็นรูปกรวยคว่ำทรงสูง เปลือกต้นสีน้ำตาลปนเทา แตกเป็นสะเก็ด มีน้ำยางสีเหลือง ใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามสลับตั้งฉาก ใบรูปวงรีแกมใบหอกหรือรูปขอบขนาน กว้างประมาณ 2 - 3.5 x 7 - 15 เซนติเมตร ปลายใบป้านหรือแหลมเล็กน้อย ฐานใบสอบแหลม ขอบใบเรียบ เนื้อใบหนาและแข็งเปราะ ก้านใบสีแดงยาว 0.5 - 1 เซนติเมตร ผิวใบเป็นมัน ใบอ่อนสีเขียวอ่อนหรือเขียวอมม่วงแดง ใบแก่สีเขียวเข้ม บริเวณปลายกิ่งมักแตกเป็น 1 - 3 ยอด เส้นใบไม่ชัด ด้านหลังของใบเห็นเส้นกลาง ดอก แยกเพศแยกต้น ดอกเพศผู้ออกตามกิ่งเป็นกระจุก ดอกย่อย 3 - 8 ดอก เกสรเพศผู้จำนวนมากเรียงกันเป็นรูปสี่เหลี่ยม 4 กลีบ รูปรี แข็งหนา มีกลิ่นหอม กลีบเลี้ยง 4 กลีบ รูปรีแกมรูปขอบขนาน ปลายกลีบกลม เส้นผ่านศูนย์กลางดอก 2 - 2.5 เซนติเมตร ดอกเพศเมียเป็นดอกเดี่ยว ดอกมีขนาดใหญ่กว่าเล็กน้อย มีปลายเกสรเป็น 4 - 8 เหลี่ยม เกสรเพศเมียออกปลายกิ่ง เกสรเพศผู้เทียมเรียงอยู่รอบ ๆ รังไข่ ก้านเกสรติดกันเป็นกลุ่ม ๆ ปลายก้านมีต่อม 1 ต่อม ผล รูปกลมแป้น ผิวเรียบ ขนาด 2.5 - 6 เซนติเมตร เมื่อสุกสีเหลืองแกมส้มหม่น มีร่องตื้น ๆ 5 - 8 ร่อง ด้านบนปลายบวม และมีชั้นกลีบเลี้ยง 4 - 8 แฉกติดอยู่ เนื้อหนา สีเหลือง มีรสฝาด มีเมล็ดขนาดใหญ่ 4 - 6 เมล็ด รูปรี หนา เรียงตัวกันเป็นวงรอบผล

การกระจายตัวตามธรรมชาติ

พบทั่วไปตั้งแต่ป่าเต็งรังถึงป่าดิบแล้งทุกภาคของประเทศไทย

การใช้ประโยชน์

ยอดอ่อนรับประทานได้

ช่วงการออกดอก/สีดอก

ออกดอกช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน ให้ดอกสีเหลือง